

Адам Софронијевић
Универзитетска библиотека
„Светозар Марковић”, Београд
sofronijevic@unilib.rs

UDK 02:005.745(416)"2019"

ГОДИШЊА КОНФЕРЕНЦИЈА ЕВРОПСКОГ УДРУЖЕЊА ВИСОКОШКОЛСКИХ БИБЛИОТЕКА LIBER

После пет година лобирања и напора да се резултати рада целокупне библиотечке заједнице и достигнућа библиотечко-информационе науке у Србији представе у најбољем светлу европским партнерима, у Београду је 15. фебруара 2019. године потписан Меморандум о разумевању о одржавању Годишње конференције европског удружења високошколских библиотека LIBER у Београду. Уговор су потписали проф. др Александар Јерков, Управник Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић” из Београда и Председница европског удружења академских библиотека LIBER Жанет Фрај (Jeannette Frey) у присуству министра културе и информисања Владана Вукосављевића. Овим је обезбеђено да ће у последњој недељи јуна 2020. године у Београду бити одржан највећи библиотекарски скуп те године у Европи на коме ће присуствовати више од 400 учесника, од којих најмање 200 директора најважнијих високошколских и националних библиотека нашег континента.

Годишња конференција европског удружења високошколских библиотека LIBER одржава се 2019. године 48. пут у Даблину у Ирској, а на просторима Југоисточне Европе ова престижна конференција била је одржана до сада само једном. Годишња LIBER конференција издваја се од осталих библиотекарских скупова не само по броју учесника, већ пре свега по квалитету излагања и темама којима се бави. По правилу, теме и излагања су крајње иновативни и претежно представљају резултате текућих или пројеката који су непосредно завршени, а које опет по правилу реализују највеће и најзначајније установе високошколског библиотекарства старог континента. Због оваквог концепта и конзистентног приступа програмског комитета конференције да се инсистира на квалитету и иновативности

представљених садржаја, који се деценијама није мењао, библиотекар и библиотеке са простора Југисточне и Источне Европе сматрали су великим успехом и само прихватање за излагање радова или постера на овој конференцији, којих у досадашњој историји конференције није било више од десет. Стога чињеница да ће се конференција одржати у Београду представља велики изазов, али и прилику за наше билбиотекарство.

Конференција се традиционално одржава задње недеље јуна, главни програм траје три дана, а већ више година му претходи дан за радионице, као и два дана током којих се одржава почетна и наредне године крајња сесија престижног једногодишњег LIBER програма за нове лидере у академским билиотекама. После тродневног главног програма, опет по традицији, обавезан је дан за излет и то ван града у коме се одржава конференција. Главни програм конференције одвија се кроз главна излагања (keynote), предавања у оквиру паралелних сесија, презентацију постера, излагања спонзора, изложбени простор, а у последњих неколико година и кроз нове форме као што је предлог главној сесији (pitch) где говорник има пет минута да изложи идеју за нову услугу релевантну за већину учесника из високошколских библиотека.

Илустративно за саму суштину конференције је свакако разматрање назива удружења које је организује. Скраћеница LIBER потиче од француских речи *Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche*, односно на енглеском *Association of European Research Libraries*. Видимо да се у оба језика користи термин истраживачка библиотека, који у нашој терминологији није нарочито прихваћен. Употреба баш овог термина у називу удружења, консеквентна за разумевање конференције, односи се на суштинско опредељење оснивача удружења, које кроз управне структуре удружења опстаје до данас, а односи се на природу пословања библиотека које претендују на чланство у овом удружењу, па тиме и на попуњавање садржаја конференције. Ова природа, садржана у придеву истраживачки/истраживачка дефинише библиотеку као место истраживања, а не пуког репетитивног понављања. Високошколске библиотеке су наравно део помоћне службе универзитета или факултета и као такве задовољавају информационе потребе у истраживању и настави запослених и студената, па ако је природа високошколске установе за коју врше ову функцију таква да потенцира у већем делу или у потпуности наставни аспект академских активности, ни библиотека не може у већој мери бити истраживачка. С друге стране, очекивано је да свака високошколска установа бар у некој мери има изражен истраживачки аспект академских активности, те се тиме гради основа за готово сваку високошколску библиотеку да буде истраживачка

у мери у којој околности, хтења и капацитети организације то дозволе. Изградњом свог истраживачког профила, библиотека од места репетитивног понављања, по правилу, потребе да се приступа веома ограниченој количини података како би се креирале и поновиле очекиване информације, постаје место на коме корисници приступају великим количинама података и креирају неочекиване истраживачке информације. Овакве библиотеке имају потребу за развојем софистицираних услуга. Сталним растом количине потребних информација да би се добиле неочекиване информације расте и потреба ових библиотека за увђењем иновативних сервиса за одабир, организацију, чување и презентацију великих количина података, што у данашње време значи искључиво дигиталних података. Имајући ово у виду не чуди што је годишња LIBER конференција постала готово синоним за конференцију о дигиталним библиотечким услугама, јер какве друге ефективне услуге и може имати једна истраживачка библиотека у 21. веку? Стога не чуди да су последњих десет година теме годишње LIBER конференције везане за различите аспекте Отворене науке, повезане податке (linked data), дигиталну хуманистику, велике скупове података, а последњих година све више за нове библиотечке сервисе засноване на вештачкој интелигенцији и машинском учењу. Зато је одржавање годишње LIBER конференције 2020. године у Београду значајно не само за библиотечку заједницу наше земље, већ за све библиотечке заједнице земаља региона Западног Балкана, Југоисточне и Источне Европе којима је Београд, из економских разлога, вероватно прихватљивији као место доласка на једну овакву конференцију него неко удаљеније место на нашем континенту. То је јединствена прилика да упореде своју свакодневну радну праксу, радне процесе, организационе капацитете и преовлађујуће организационе културе и менаџмент стилове, са оним библиотекама из других делова Европе, у којима се придев истраживачки за високошколску библиотеку користи у пуном значењу и пуном капацитету, не само по хтењима управа, вештинама и знањима запослених, већ и по очекивањима корисника, финансирању додељеном од оснивача и пре свега по додатој вредности коју ове организације стварају за своје кориснике, али и шире, често глобалне, истраживачке заједнице.